

کافی است

نایب رئیس - اگر انتخاب شوند بهتر است آقایان مستخرجین آراء استخراج نمودند بترتیب ذیل نتیجه حاصل شد

آقای سردار معظم خراسانی ۳۳ رای - آقای سلیمان میرزا ۲۶ رای - آقای سردار معظم کردستانی دو رای - آقای مدرس يك رای - ورقه سفید علامت امتناع دو

نایب رئیس - آقای سردار معظم خراسانی بسمت نایب رئیس اول و با کثرت ۳۳ رای از ۶۴ رای انتخاب شدند حالا شروع می کنیم بانتخاب نایب رئیس دوم

سردار معظم - اگر نمایندگان محترم موافقت بکنند خوب است بقیه انتخابات هیئت رئیسه را بجلسه فردا موکول نمایند

(بعضی گفتند صحیح است)

نایب رئیس - پس مخالفی نیست - (گفته شد خیر) دستور جلسه آینده انتخاب نایب رئیس دوم و منشی ها و هیئت مباشرین اعلام اسامی کمیسیون بودجه و مبتکرات و عرایض و مرخصی و محاسبات مجلس - معری هیئت وزراء

(مجلس یکساعت و ربع بعد از غروب ختم شد)

جلسه ۲۷

صورت مشروح مجلس یوم یکشنبه
هفتم صفر سنه ۱۳۴۰ مطابق ۱۶
میزان سنه ۱۳۰۰

مجلس یکساعت و نیم قبل از غروب در تحت ریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید .

صورت مجلس یوم شنبه ششم صفر مطابق ۱۵ میزان را آقای امیرناصر قرائت نمودند .

رئیس - آقای ارباب کیخسرو (اجازه) .

ارباب کیخسرو - رای دهندگان نسبت بنابت ریاست آقای سردار معظم ۶۴ نفر بودند در صورت مجلس ۶۲ نفر نوشته شده است .

رئیس - دو رای امتناع بوده است ولی معذالك باید محسوب شود - دیگر اعتراضی نیست ؟ (اظهاری نشد) .

صورت مجلس تصویب شد - ولی قبل از اینکه

داخل دستور شویم بنده چند کلمه راجع بخدمت میخواهم به آقایان عرض کنم - در موقعیکه هیئت رئیسه را انتخاب نمودند نسبت به بنده اظهار اعتماد و حسن ظن فرمودند زبان بنده از اظهار تشکر و امتنان قاصر است همین طور که سابقاً هم عرض کردم خدمات بنده چندان قدر و قیمتی ندارد ولی همین قدر میتوانم عرض کنم که سعی و اهتمام خواهم کرد وظایف محوله را بطوری که شایسته این مقام است با رضایت خاطر آقایان انجام دهم و تنها اعتمادی که دارم به توجّهات مجلس شورایی است و امیدوار هستم حسیات خیر - خواهانه آقایان هم نسبت به بنده طوری باشد که بتوانم تکالیفی را که به بنده راجع است بطور شایسته انجام دهم و امیدوارم که در این دوره ششماهه مجلس شورای ملی موفق بیاره اصلاحات بشود که در نتیجه حسن تر آن اصلاحات بنده هم شریک و سهیم بوده باشم -

آقای سردار معظم (اجازه نطق) .

سردار معظم - بنده در موقعی که اجازه کافی است

خواستم برای مطلب دیگری بود ولی حالا از اجازه خودم استفاده مینمایم و عرض میکنم از مساعی جمیله حضرت مستطاب عالی که مدت ها در این دوره و ادوار دیگر که ریاست مجلس را دارا بودند به حفظ حقوق نمایندگان و حیثیات مجلس را فرمودند تشکر میکنم و بهترین دلیل قدردانی و تشکر بنده و سایر نمایندگان همان اظهار اعتمادی است که در انتخاب حضرت عالی بعمل میآید - دستجات و افراد مجلس همه متفق و واحد الکلمه میشوند و بالاخره تمام توجهات متوجه به حضرت عالی میشود - و حضرت مستطاب عالی برای ریاست مجلس شورایی نماینده و کاندید تمام جمعیت ها میشوند این نیست مگر بواسطه انجام همان وظایف مشکلی که ریاست مجلس به عهده حضرت عالی وارد میکنند و بواسطه حسن کفایت خودتان و حسن انجام وظایف محوله حاضر شده اید باین شدت جلب خاطر نمایندگان محترم را در مرحله اول و در درجه دوم جلب توجه عموم ملت ایران را بنمائید بنده زیاده بر این نمی خواهم عرض کنم موضوع دیگری را که می خواستم عرض کنم و يك رابطه غیر مستقیم هم با صورت مجلس دارد این است که دیروز اینجا راجع به ریضه گیلانیها مذاکره شد و ارجاع بکمیسیون شد چون بنده یکی از اعضاء کمیسیون بوده و هستم گفتم فردا صبح کمیسیون جلسه خواهد داشت و در خصوص پیشنهاد دولت راجع به بولی که برای دولت خواسته اند تکلیف معین خواهد شد ممکن است بواسطه این حرف بنده عده از مهاجرین گیلانی که کمال استیصال و پریشانی را دارند منتظر تصمیم کمیسیون بودجه باشند بنا بر این لازم است عرض کنم چون صورت تقسیم وجوه بکمیسیون فرستاده نشده بود کمیسیون بودجه هنوز نتوانسته است در آن باب تصمیمی بگیرد و هر موقعی که آن صورت برسد فوراً کمیسیون تصمیم خود را اتخاذ کرده راپورت آنرا بمجلس تقدیم خواهند کرد

رئیس - صحیح است چون این امر خیلی فوریت دارد موقعی که این راپورت از کمیسیون بودجه رسید شرحی بوزارت مالیه نوشته شد یک نفر حامل آن ورقه خواهد بود که آن صورت را وزارت مالیه گرفته بیاورد و برای فردا انشاء الله حاضر میشود آقای حاج شیخ اسدالله اجازه خواسته اید راجع بچه مطلب است .

حاج شیخ اسدالله - راجع به تشکر است .
رئیس - گمان میکنم کافی باشد چون فرمایشات آقای سردار معظم بنده را خجل کرد و از فرمایشات جناب عالی بیشتر خجل خواهم شد .

حاج شیخ اسدالله - بنده هم همین قدر می خواستم عرض کنم و از طرف خود و تمام نمایندگان تشکر کنم این حق گذاری که حضرت آقای رئیس فرمودند و این مقام را تقبل فرمودند و تشکر میکنم از خدماتیکه در ادوار گذشته و این دوره متقبل شده اند و یگانه امیدواری بنده و تمام نمایندگان بوجود حضرت عالی است که بمنزله يك مرئی هستید از برای ما ها امیدوار هستم با توجهات آقای رئیس این مجلس يك مجلسی بشود که مادر تمام دنیا مفتخر باشیم (گفته شد صحیح است)

رئیس - دستور امروز اولاً معرفی آقایان وزراء که می باید تا نیم ساعت دیگر تشریف بیاورند ولی چون نمی توانیم معطل بشویم داخل در سایر

مطالب دستور میشویم - در ثانی انتخاب بقیه هیئت رئیسه ولی قبل از وقت اگر اجازه میفرمائید مطلب دیگری مطرح بشود چون اعتبار نامه های آقایان صدرائی و متمدن السلطنه و آقای سید محمد باقر دست - غیب رجوع شده بود بشعبات که در ثانی تحقیقاتی بنمایند و آن شعبات موافق قانون منحل شده اند حالا باید بمحل دیگر مراجعه بشود بشعبات جدید که نمیشود مراجعه بشوند اگر آقایان تصویب میفرمائید خود شعبات يك کمیسیونی تعیین بفرمائید از شعبه يك نفر یا دو نفر که باین سه فقره اعتبار نامه رسیدگی و تحقیقات لازمه بنمایند نتیجه را بعرض مجلس برسانند آقای سردار معظم خراسانی (اجازه)

سردار معظم - بنده تصور میکنم که این اعتبارنامه ها رجوع میشود بیک شعبی که خود آن شعب ثابت هستند منتهی اعضایش تغییر می کنند اما راجع بکمیسیون که فرمودید چون هر کمیسیونی منعقد بشود اعضای تازه را دارا میشود که محتاج به تجدید نظر و مطالعه خواهد بود اگر تصویب می فرمائید خوب است که اعتبارنامه ها در همان شعبات اولیه (يك دو سه چهار) هر شعبه بوده باقی بمانند و اعضای آن که تازه تعیین شده اند ممکن است در اعتبارنامه ها تجدید نظر بنمایند و راپورت خودشان را بمجلس بدهند آنوقت آن دقتی را هم که حضرت تعالی در این امر در نظر دارید حاصل خواهد شد بنظر من اینطور سهل تر است

رئیس - چون در نظامنامه چیزی نیست که در این خصوص هادی هیئت رئیسه باشد و هیئت رئیسه هم نمی تواند این اعتبارنامه ها را بشعبات جدید بفرستد زیرا اگر يك اعتبارنامه سابق به شعبه پنجم رجوع شده باشد حالا که آن شعبه منحل شده و شعبه دیگری تعیین شده فرستادن اعتبارنامه بهمان شعبه هیچ سابقه ندارد و تعیین این مطلب راجع به رای مجلس است اگر هم می خواهند مجدداً همان شعبات سابقه برای رسیدگی به همین امور تشکیل شده و تحقیقات بکنند و نتیجه تحقیقات خود را بمجلس راپورت دهند همانطور رفتار می شود آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده می خواستم عرض کنم شعباتی که سابق بوده اند حقیقتاً ساقط شده است و ۳ ماه بیشتر حق نداشتند اگر دو مرتبه بخواهند در کارها نظر کنند باید بتصویب مجلس باشد

رئیس - چون این امر جدید است و اذهان آقایان مسبوق نیست اگر تصویب می فرمائید بماند برای جلسه دیگر (بعضی گفتند صحیح است) دوسیه راجع به آقای حاج شیخ اسدالله که خواسته شده بود حاضر است و تکلیف آنرا هم بعد باید معین بفرمائید - حالا شروع میشود به انتخاب یک نفر نایب رئیس دیگر چون يك نایب رئیس تعیین شده است نایب رئیس دیگر هم باید امروز تعیین بشود .

(اوراق آراء توزیع شد)
رئیس - آقایانیکه آراء خود را نوشته اند تشریف بیاورند (اخذ آراء بعمل آید)

(آقایان سلیمان میرزا - احتشام الدوله و قار الملک مهره های تفتیشیه و اوراق آراء اعتماد نموده اند بقرار ذیل نتیجه حاصل شد)

مهره های تفتیشیه ۶۶ اوراق آراء ۶۵
رئیس - يك رای متعلق به آقای نظام الدوله

بود چون بموجب نظامنامه داخلی نمایانگری رأی بدهند
رأی خودشان را مسترد کردند
(شروع بقرائت آراء شده ۶ رأی باسم آقای
مدرس قرائت شد،

سلیمان میرزا - ورقه ششمی تدین است
اشتباهاً مدرس خوانده شد.

فصرت الدوله - خوب است از اول خوانده
شود.

رئیس - (خطاب به آقای سلیمان میرزا)
به بیند آقای مدرس چندرأی دارند

سلیمان میرزا - (پس از مطالعه اوراق قرائت
شده) پنج رأی

(بقیه آراء قرائت شده بترتیب ذیل

نتیجه حاصل گردید)

آقای مدرس ۳۳ رأی - آقای سلیمان میرزا
۲۸ رأی - آقای آشتیانی ۲ رأی - آقای تدین یک

رأی ورقه سفید علامت امتناع ۱

رئیس - آقای مدرس با کثرت تمام ۳۳ رأی منتخب
شدند - آقای تدین (اجازه)

تدین - عرض میکنم بهمان دلیلی که آقای
نظام الدرله حق رأیشان ساقط است چون تصویب

اعتبارنامه شان بموجب رأی مجلس تعویق افتاده است
دو نفر دیگر از نمایندگان هم که آقای صدرائی و

آقای معتمد السلطنه هستند آنها هم بهمان درجه هستند
مهتارأی داده اند

رئیس - رأی نداده اند

تدین - چرا داده اند (مجلس گفته
نداده اند)

رئیس - بنده خودم مخصوصاً سپردم رأی ندهند
و نداده اند (صحیح است) آقایانی که حاضر هستند

۶۹ نفر بوده اند سه نفر که آقایان نظام الدوله و
صدرائی و معتمد السلطنه باشند بموجب نظامنامه نمی

توانستند رأی بدهند بکنتر هم بطیب خاطر رأی نداده است
الباقی ۶۵ نفر (گفتند صحیح است)

(در این موقع هیئت وزراء حاضر شدند)

رئیس - آقایان وزراء برای معرفی تشریف
آورده اند

رئیس الوزراء - بلی کابینه وزراء بطوری
که در حضور عالیحضرت همایونی معرفی شده اند بمجلس

شورایملی معرفی میشوند - آقای سردار سیه وزیر
جنگ - آقای مصدق السلطنه وزیر مالیه - آقای

مشار السلطنه وزیر امور خارجه - شاهزاده شهاب -
الدوله وزیر پست و تلگراف - آقای عمید السلطنه

وزیر عدلیه - آقای امیراعلم وزیر علوم - آقای نیر السلطان
وزیر فواید عامه

رئیس - پروگرام هیئت وزراء امروز مورد
بحث میشود یاروز دیگر

رئیس الوزراء - چرا امروز خوانده میشود
(در این موقع آقای رئیس الوزراء در محل نطق

حاضر شده پروگرام هیئت دولت بمضمون زیر قرائت
نمودند)

آقایان محترم - نهایت خوشوقتی حاصل است
که بعد از چندسال تعطیل موفقیت حضور در چهارمین

مجلس شورایملی برای هیئت دولت میسر گردیده

و با نهایت مسرت دستور عملیات خود را در
اصلاحات مملکتی بمجلس محترم پیشنهاد
مینمایید یک نظر بسرتاسر مملکت و مشاهده
احوال عمومی بخوبی ثابت مینماید که دوره امراروقت
سیری شده و روز سعی و عمل رسیده است مشکلات
حاضر و پیش آمد های متنوعه کنونی را که درمیزان
تجارب گذشته بسنجیم خوب حس خواهیم کرد که
بیشتر از هر وقت موافقت مجلس شورای ملی و هیئت
دولت لازم است تا با توحید مساعی و افکار بنتایج
مطلوبه که دیرزمانی است ملت ایران از اصول مشروطیت
انتظار داشته اند موفق گردیده هر چه زودتر باصلاح
و ترمیم خرابی ها شروع شود آقایان نمایندگان
محترم تصدیق میفرمایند که بهتر است در این موقع
از آنچه بمرام و آرزوشبیه است صرف نظر شده نقشه
در اصلاحات اتخاذ شود که بحال مملکت مفید و قابل
اجرا باشد از این نقطه نظر سه موضوع مهم را که
مملکت بآن محتاج تراست مقدم میدارم ۱- تکمیل
وسائل نظم و امنیت ۲- ایجاد و اصلاح وسائل ارتباطیه
وسعی در تهیه موجبات دائر شدن و استفاده از منابع
ثروت داخلی مملکت بوسیله اعطاء امتیازات مفیده
بشرکتهای بین المللی و تشویق تاسیس شرکتهای
ایرانی ۳- اصلاحات اداری برای حفظ سرحدات و
استقرار نظم و امنیت طرق و شوارع و اجرای قوانین
و تزیید نفاذ امر حکومت مرکزی محتاج بقشون منظم
و کافی هستیم که با اینکه وضعیات قشون نسبت به
سابق از هر جهت بهتر و منظم تراست معذالك برای
تکمیل انتظامات و رفع هر گونه نواقص دولت در نظر
دارد يك عده صاحب منصبان معلم از یکی از دول غیر
همجوار استخدام نماید بدیهی است استخدام صاحب
منصبان مزبور با تصویب مجلس شورایملی انجام
خواهد یافت و عده قشون و مصارف آن قریباً در
ضمن بودجه کل مصارف مملکت بمجلس شورایملی
پیشنهاد خواهد شد.

متأسفانه باید اقرار نمود که مملکت ما از مهمترین
وسائل حیاتی که برای معیشت عمومی و رفع فقر و
پریشانی و استقرار نظم و پیشرفت تجارت و تزیید عایدات
اولین درجه ضرورت و لزوم را داشته مجرور مانده
است راههای عرابه رومعدود و آنچه فملا دائر است با
اندک غفلت در قلیل مدتی خراب میشود و راه آهن که
در دنیای متمدن امروز در حکم شراین مملکت است
که بدون آن جریان امور تجاری و اقتصادی متوقف
و حیات اجتماعی در خطر است در ایران تقریباً وجود
ندارد بدیهی است بعد از استقرار نظم و امنیت بزرگترین
احتیاج مملکت با ایجاد و اصلاح وسائل ارتباطیه است
یعنی ایجاد راه آهن و راههای عرابه رو که در این
موضوع دولت مشغول مطالعاتی است که هر چه زودتر
لواجیح مفیده را بمجلس شورای ملی عرضه نماید.

در اینجا لازم میدانم خاطر نمایندگان محترم را
بفقر و پریشانی عمومی متوجه نمایم که علاوه بر اینکه
کمی کار و زیادی روز افزون عده بیکار از زمان
متمادی باین طرف از جمله درد های صعب العلاج
مملکت بوده بر اثر جنگ بین المللی تجاوز عساکر
اجنبی و توالی امراض مسریه و قحطی مسدود
شدن طرق و ابواب تجارت و بالجمله نقصان زراعت
و فلاحت این درد مملکت را با فسی درجه تصور و تحمل

رسانده است - علاج این وضعیت ازدیاد محصولات
مملکتی و توسعه و استخراج منابع ثروت است و
امروز موقعی است که دولت جدیدی در این موضوع
نموده برای توسعه فلاحت و ثروتهای ارضی مملکت
نقشه های مفیده طرح و به مجلس شورای ملی تقدیم
نماید لیکن بدیهی است برای مقاصد فوق تهیه پول
و سرمایه لازم است و تهیه آن کاملاً مقدور نخواهد شد
مگر بوسیله اصلاحات مالیه و جلب سرمایه های خارجی
زیرا بدون این دو ایجاد و اصلاح راهها و توسعه
فلاحت و استخراج منابع ثروت و بستن سدها و
مزرع نمودن اراضی لم یزرع که بتوسط متخصصین
فنی در نظر است مقدور نخواهد بود اینک باید دید
مقصود از اصلاحات مالیه چیست و تهیه سرمایه های
خارجی برای چه مقصود است

آقایان نمایندگان محترم شاید مثل من بخواهت
وضعیات مالیه مسبوق نباشند در سنوات اخیر دولت
همه ساله مبالغی علاوه بر عایدات خود خرج نموده و
کسر عایدات را بوسیله مساعدتهای خارجی جبران
کرده است البته این ترتیب را بیش از این نمیتوان
مداومت داد باید مخارج زائده حذف و تخفیفات کلی
در مخارج مملکتی داده شود و منظور ما باید موفقیت
بتعادل جمع و خرج در اسرع اوقات باشد باین معنی
که از یک طرف در تقلیل مخارج سعی کنیم و تا مدتی
که جریان چرخهای اداره دولت اجازه دهد از مخارج
زائد کسب نمائیم و از طرف دیگر در تکثیر عایدات
اقدام کنیم و از این باب امید است قریباً لواجیح
مفیده به مجلس شورای ملی پیشنهاد شود که بعون الله
تحصیل این موفقیت ممکن گردد بدیهی است ازدیاد

عایدات آنها بوسیله وضع مالیاتهای جدید انتظار ندارم بلکه
یکی از مقاصد عمده دولت اصلاح ادارات مالیه در مرکز
و ولایات است که در نتیجه حسن اداره آنچه از مالیات
دهندگان دریافت میشود از حیف و میل مصون بوده
کلیتاً بخرانه دولت عاید گردد و برای تکمیل اصلاحات تجدید
نظر در قانون تشکیلات مالیه لازم خواهد شد برای اصلاحات
مالیه دولت لازم میدانند که بوزیر مالیه از طرف مجلس
شورایملی موقتاً اختیاراتی مطابق پیشنهادیکه خود
وزیر مالیه خواهد کرد داده شود تا بتواند در مدتی که
برای مطالعه و آزمایش پیشنهاد های اصلاحات وزارت
مالیه لازم است از حدود عادی و ترتیب فعلی وزارت
مالیه تجاوز نماید و نیز یکی از اهم و الزام احتیاجات
فعلی تسویه و تصحیح عدم مساواتی است که نسبت به
مالیات دهندگان مجری و معمول است و یقیناً است چنانچه
تحمیلات مالیاتی اعم از قدیم و جدید با احتراز از تحمیل
بر فقرا وضعفا بیشتر از روی عدالت مجری گردد و
مالیات ارضی که مبنای مالیاتها است تعدیل شود و بر
املاک جدیدالنسب که مالیات بسته شده است مالیات
وضع بشود عایدات بمراتب زیادت تر خواهد شد و
همچنین وقتی که طرق و شوارع اصلاح و امنیت کامل
در راهها استقرار یابد و مسافرین و تجار براحت و
سهولت مرارده و حمل مال التجاره نمایند عایدات
گمرکی و پستی نیز محسوساً اضافه خواهد گشت بعلاوه
در وصول بقایا و سایر مطالبات دولت نیز سعی وافی
بعمل خواهد آمد و از این راه نیز کمکی نسبت بمصارف
دولت خواهد شد. مخصوصاً آقایان نمایندگان محترم
را متذکر میشوم که اصلاحات فوق الذکر بدون استعانت

از معلمین و متخصصین فنی متعصرت و بهین نظر بوده است که در ازمنه مختلفه دولتهای وقت با استخدام متخصصین اروپائی و آمریکائی اقدام نموده اند بدیهی است در این موقع نیز مجلس شورای ملی اهمیت موضوع را در نظر گرفته پیشنهاد های آتیه دولت را بطوری که شایسته اهمیت موضوع است تلقی خواهند نمود و اما راجع بتهیه سرمایه های خارجی تصور میکنم آقایان نمایندگان محترم بادولت هم عقیده باشند که برای اصلاحات فوق الذکر یعنی برای بکار انداختن منابع ثروت و سایر اصلاحات نافعه ناگزیر از توسل بمتابع ثروت خارجی هستیم و دولت در این باب مشغول مطالعاتی است که در موقع خود لایحه آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم خواهد نمود بدیهی است هم چنانکه برای مملکت مایه مرتب و قشون منظم لازم است توسعه و تکمیل معارف نیز در اعلا درجه لزوم است اگر چه از چندین باین طرف عوائد جدیده را دولت برای توسعه معارف تخصیص داده لیکن در این موضوع مهم تنها بتشخیصات سابقه نمیتوان قناعت نمود بلکه باید سعی کرد معارف در تمام نقاط مملکت بهر اندازه ممکن شود عمومیت پیدا کرده تمام اهالی از سعادت علم و دانش برخوردار شوند برای این مقصود حکومت حاضر در نظر دارد مبلغ معتدبایی بمصرف توسعه معارف تخصیص داده شود و علاوه بر ایجاد مدارس جدیده همه ساله یکمده از شاگردان فارغ التحصیل مدارس برای تکمیل تحصیلات در کلبه شعب علمی و فنی بخارجه اعزام نماید بعلاوه چون در شهر طهران و سایر شهر های ایران عوائد جدیدی باسم مالیاتهای بلائی اخذ میشود لازم است که بلدیهر شهر نیز در مخارج معارف محلی شرکت نماید از مسائل مهمه دیگر که توجه آقایان را بآن جلب میکنم اصلاح امور قضائی است که در این مدت تجربه و عمل ثابت نموده است که قوانینی فعلا در جریان است کامل نیست امیدوارم آقایان نمایندگان تصدیق فرمایند که در قوانین قضائی تجدیدنظری شده طرح ساده شری اتخاذ شود که بسرعت جریان محاکمات افزوده اعتماد عامه را نسبت بمراجع قضائی تکمیل نماید قریباً لویایح قانونی اصلاحات مزبور را تهیه و بمجلس شورای ملی تقدیم خواهد نمود از جمله مسائل مهمه که تاکنون کاملاً مورد توجه نبوده است موضوع صحیه عمومی است بدیهی است مملکتی که با مساحت زیاد و جمعیت کم و وضعیت اقلیمی و بالاخره با احتیاج شدید یا زیاد نفوس غالباً در معرض امراض و بواسطه فقدان وسائل صحی زیاده از حد تناسب دچار اتلاف نفوس است فوق العاده محتاج حفظ الصحه عمومی است و البته هر حکومتی که مشغول سرپرستی افراد است نمی تواند از حفظ جان و سلامت نفوس صرف نظر نماید در این موضوع البته تعمیل جدیدی بر بودجه مملکت نمی توان نمود لیکن نظر باینکه نتایج خیریه آن مسائل حال عموم است باید اهالی مملکت در فراهم نمودن شامل آن شرکت نمایند از این نقطه نظر لازم است اولاً در شهر ها قسمت مهمی از عوارض بلدی برای مصرف حفظ الصحه عمومی تخصیص یابد و در نقاطی هم که بلدی ندارد کسور اضافی که حتی الامکان بر مالیات دهندگان غیر محسوس باشد وضع و مأخوذ گردد تا مطابق اصول و دستوره های علمی موجبات اجراء این مقصود در تمام

مملکت تدریجاً فراهم گردد همچنین آقایان محترم از نواقص قوانین بلدیه مسبوق و لزوم اصلاح آن را البته احساس فرموده اند دولت در نظر دارد با تجاربی که از بدو تاسیس بلدیه حاصل نموده قوانین را که برای تاسیس بلدیه ها یا حوائج شهرها مناسب میتواند باسرع اوقات تهیه و بمجلس شورای ملی تقدیم نماید یا اینکه در پروگرام باید رؤس مسائل مندرج و حتی الامکان از جزئیات اجتناب شود معذالك اهمیت موضوع اینجانب را دعوت می نماید که در باب لزوم وضع قانون استخدام خاطر آقایان نمایندگان محترم را متوجه نماید زیرا بدون وضع قوانینی که بموجب آن شرایط ورود بخدمت و ارتقاء رتبه یا تنزل مقام و انفصال معین و محدود باشد و در مأمورین دولت ایجاد بیم و امید نماید اصلاح ادارت غیر مقدور و با بقاء وضع امروزه استخدام که اساس آن مبنی بر توسل یا اتکاء بنفوذها و حمایت های خصوصی است امیدوار بودن با اصلاحات ادارت امری ممتنع بنظر می آید این است که در اولین ازمنه امکان قانون استخدام را تهیه و بمجلس شورای ملی تقدیم خواهیم نمود و نیز آقایان نمایندگان محترم را متوجه می نمایم که چون برای تهیه لویایح قانونی و اصلاحات اداری شرکت و معاونت هیئتی از اشخاص مجرب و صلاحیت دار لازم خواهد بود بنابراین این لایحه ایجاد شورای دولتی را که لزوم آن کاملاً محسوس است بمجلس شورای ملی پیشنهاد خواهیم نمود که هر چه زودتر از تصویب مجلس گذشته در تهیه لویایح قانونی بقوه اجرائیه کمک و معاضدت نمایند .

راجع سیاست خارجی دولت بدیهی است روابط ایران با دول متحابه همواره در کمال و داد و حسن مناسبات است و حکومت حاضر نیز تزید و تشدید مناسبات حسنه را با کلیه دول همجوار و غیر همجوار یکی از تکالیف مسلمه خود می شمارد بنابراین مقدمات فوق پروگرام حکومت حاضر به مواد ذیل تجزیه میشود

- ۱ - حفظ مناسبات حسنه با دول متحابه .
- ۲ - تکمیل انتظامات قشون و قوای تأمین و جلب صاحب منصبان معلم از دول غیر همجوار
- ۳ - اصلاحات اقتصادی بوسیله دائر نمودن منابع ثروت مملکت و ایجاد و تکمیل وسائل ارتباطیه .
- ۴ - حذف و تقلیل مخارج و تکثیر عایدات و تعادل جمع و خرج و وصول بقایا و مطالبات دولت و اصلاح ادارات مایه در مرکز و ولایات و جلب متخصصین از دول غیر همجوار و تعدیل مالیاتها
- ۵ - توسعه و تکمیل معارف و حفظ الصحه عمومی
- ۶ - اصلاح قوانین قضائی .
- ۷ - تجدیدنظر در قانون بلدیه .
- ۸ - تهیه قانون استخدام .
- ۹ - تاسیس شورای دولتی

امیدوارم مسائل فوق الذکر کاملاً مورد توجه آقایان نمایندگان محترم گردیده با حسن اراده و علاقه مندی کاملی که در پیشرفت منافع حقیقی

مملکت دارند مساعی دولت را در تحصیل موفقیت تأیید فرمایند

رئیس - امروز بحث در پروگرام نمیشود چون باید طبع و توزیع شود میماند برای جلسه ۳ شنبه آقای حاج شیخ اسدالله فرمایشی داشتید .

حاج شیخ اسدالله - عرضی ندارم .

رئیس - شروع میشود بانتخاب چهار نفر منشی (اوراق آراء توزیع شد)

رئیس - آقایانیکه آرائشان حاضر است تشریف بیاورند (اخذ آراء بعمل آمد) آقایان مستخرجین تشریف بیاورند

مهره های تفتیشیه و اوراق آراء تعداد شده هریک ۶۴ عدد بود)

در اینوقت آقای طباطبائی حاضر و پا کت رأی خود را تسلیم نمودند

رئیس - چه خبر است

سیدیمان میرزا - آقای طباطبائی تازه تشریف آورده و رأی میدهند

رئیس - نمیشود

(آراء مأخوذه قرائت و نتیجه بقرار ذیل حاصل شد)

آقای بیان الدوله ۲۶ رأی - آقای سهام - السلطان ۲۸ رأی - آقای میرزا ابراهیم خان ۳۲ رأی - آقای تدین ۲۵ رأی - آقای آصف - الممالک ۲۶ رأی - آقای امیر ناصر ۲۶ رأی - آقای رکن الملك ۲۲ رأی - آقای عماد السلطنه اصفهانی ۱۵ رأی - آقای شیخ الاسلام ملایری ۵ رأی آقای میرزا ابراهیم قمی ۵ رأی - آقای آقا میرزا طاهر تنکابنی ۳ رأی - آقای ملک الشعراء ۲ رأی آقای مستشار السلطنه ۲ رأی - آقای حاج میرزا اسدالله خان ۲ رأی - آقای فهیم الملك يك رأی - آقای عماد السلطنه خراسانی ۲ رأی - آقای عماد السلطنه مطلق يك رأی - آقای طباطبائی يك رأی آقای عمید الممالک يك رأی - آقای غضنفر خان يك رأی - آقای وقار الملك ۱ رأی - آقای بیان الملك يك رأی ورقه سفید علامت امتناع ۵ رأی

رئیس - باید تجدید انتخاب شود - اکثریت تمام حاصل نشد - آقای میرزا ابراهیم خان ۳۲ رأی دارند - آقای سهام السلطان ۲۸ رأی - آقایان آصف - الممالک و بیان الدوله و امیر ناصر هر کدام ۲۶ رأی آقای تدین ۳۵ رأی - آقای رکن الملك ۲۲ رأی آقای عماد السلطنه اصفهانی ۱۵ رأی

سردار معظم - ممکن است یکمرتبه دیگر قرائت شود

(مجدداً بترتیب فوق قرائت شد)

رئیس - چند دقیقه تنفس داده میشود بعد شروع بتجدید انتخاب آقایان منشی ها خواهد شد (در این وقت آقایان نمایندگان برای تنفس از مجلس خارج)

(پس از بیست دقیقه مجدداً جلسه تشکیل گردید)

رئیس - شروع میشود بانتخاب ۴ نفر آقایان منشیان اخذ آراء بعمل آمده پس از استخراج بطوریکه ذیلا مندرج است نتیجه حاصل شد)

(عده آراء و مهره های تفتیشیه هریک ۶۵)

(آقای سهام سلطان ۳۲ رأی - آقای میرزا